

ПАРАЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ – СПОРТИВНИЙ РУХ СУЧАСНОСТІ

Спорт як важливий соціальний феномен пронизує всі рівні сучасного суспільства, формуючи світогляд, етичні цінності, моду, стиль життя.

Спорт для людей з фізичними вадами створює умови для успішної життєдіяльності, відновлює психічну рівновагу, дозволяє повернутися до повноцінного життя. Спорт є мікромоделлю соціальної системи, економіки та культури країни. Тому і характер запити на спорт перебувають у прямій залежності від особливостей епохи, соціальної ситуації, ідеологічних домінант та інших конструктів, впроваджуваних у масову свідомість.

Паралімпійський спорт, будучи невід'ємною частиною світового спортивного руху, має у цьому плані величезний потенціал.

Проблему реабілітації інвалідів розкривають в своїх дослідженнях такі науковці як Ю. Бріскін, В. Мудрік, О. Римар, Н. Бондар, О. Сидорчук, Н. Терентьева, В. Мазін та ін.

Паралімпійський спорт бере початок у 1880-х роках. Проте лише розробка у 1945 році нового режиму лікування людей із травмами спинного мозку призвела до розвитку всесвітнього спортивного руху для інвалідів, відомого сьогодні як Паралімпійський рух. Після Другої світової війни спорт для інвалідів зробив крок вперед, чому чимало сприяли праці Людвіга Гутмана, німецького лікаря, який у 1936 році втік у Англію від нацизму. Гутман, долаючи вікові стереотипи по відношенню до людей з фізичними вадами, став використовувати спорт як засіб реабілітації хворих з ушкодженнями спинного мозку [1].

2001 року Міжнародний Олімпійський комітет та Міжнародний Паралімпійський комітет підписали угоду, за якою Паралімпійські ігри повинні відбуватися того ж року, в тій же країні і використовувати ті ж об'єкти, що й Олімпійські ігри.

Паралімпійський спорт є одним із масштабних спортивних рухів сучасності, який, розвиваючись відповідно до ідеалів олімпізму, сприяє вихованню гармонійно розвиненої людини засобами фізичної культури, поширенню гуманістичних ідей у житті суспільства, а також дозволяє реалізуватися людям з інвалідністю за допомогою занять спортом без дискримінації, на основі взаєморозуміння, взаємоповаги, дружби та чесної гри.

Паралімпійський рух – це, окрім спорту, ще й зміцнення духовно-моральної атмосфери у суспільстві, зміцнення взаємин між різними соціальними групами. Спорт – явище масове, колективне, яке виступає регулятором суспільних відносин.

Олімпізм – це філософія життя, що підносить і об'єднує в збалансоване ціле достоїнство сили, волі та розуму. Правило 28

Олімпійської хартії так визначає їх роль: «сприяти поширенню фундаментальних принципів та цінностей олімпізму шляхом просування олімпійських освітніх програм на всіх рівнях».

Соціальну, гуманістичну та духовно-моральну значущість Паралімпійських ігор важко переоцінити. Необхідно ще раз наголосити, що активізація роботи з інвалідами в галузі фізичної культури та спорту, безперечно, має велике соціальне значення, сприяє гуманізації самого суспільства.

Паралімпійський рух в Україні – громадський рух, який базується на добровільному об'єднанні громадян, зокрема осіб з інвалідністю, та організацій з метою сприяння соціальній реабілітації осіб з інвалідністю і поліпшення їх фізичного стану, що координується Національним комітетом спорту інвалідів України (ВР України, Закон «Про підтримку олімпійського, параолімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні» від 14.09.2000 N 1954-III).

Громадськість інвалідів постійно боролася за визнання соціальної значущості фізкультурно-спортивного руху та необхідності відповідної державної підтримки. Злет масового спорту інвалідів відбувся після започаткування в Україні унікальної (і єдиної в світі) державної системи управління фізичною культурою і спортом інвалідів. У 1993 році створено Український центр з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт» та 27 регіональних центрів «Інваспорт» [2].

Сьогодні Національний комітет спорту інвалідів України представляє Україну в міжнародному паралімпійському та дефлімпійському русі й виконує функції Національного паралімпійського комітету. За оцінками Міжнародного паралімпійського комітету та міжнародних спортивних федерацій, темпи розвитку паралімпійського руху в Україні є найвищими в Європі за останнє чотирьохріччя [4].

Поєднання діяльності Національного комітету спорту інвалідів України і державної системи «Інваспорт» стало значущим фактором розвитку фізичної культури і спорту інвалідів у нашій країні. Сьогодні в Україні діють 27 регіональних центрів «Інваспорт» з 109 їхніми відділеннями в обласних та міських центрах, 174 фізкультурно-спортивних та оздоровчих клуби інвалідів, 27 дитячо-юнацьких спортивних шкіл інвалідів. Більше 50 тисяч інвалідів та 22 тисяч дітей шкільного віку відвідують фізкультурно-реабілітаційні групи та спортивні секції з 27 видів спорту. Щорічно в Україні проводяться понад 250 чемпіонатів, першостей та кубків з 19 видів спорту серед інвалідів з ураженнями зору, слуху, опорно-рухового апарату та інтелекту. Це дозволяє досягати результатів і в спорті вищих досягнень [2, с. 224].

Паралімпійські ігри в Токіо, які були перенесені з 2020 на 2021 рік, стали історичними для збірної України. Команда була представлена 142 спортсменами та взяла участь у 15 видах спорту. На XVI літніх Паралімпійських іграх українські спортсмени здобули 98 нагород, з яких –

24 золотих, 47 срібних, 27 бронзових медалей.

За результатами національна збірна України посіла шосте загальнокомандне місце та п'яте – за кількістю загалом здобутих нагород. Також за кількістю срібних медалей Україна посіла друге місце після команди з Китаю (срібних нагород в Китаї 60, а в Україні – 47).

Протягом ігор в Токіо українці встановили 26 рекордів у чотирьох видах спорту:

- плавання – 15 рекордів;
- легка атлетика – дев'ять рекордів;
- кульова стрільба – один рекорд;
- веслування академічне – один рекорд [6].

Паралімпійські ігри – це прагнення цивілізації вбудувати людей з обмеженими можливостями у здорове суспільство. Це вже стало потужним стимулом розвитку нашої країни по цілій низці напрямків: відродження добровольчого руху, залучення молоді до спорту, підвищення екологічної грамотності населення. Але головним їх підсумком є зміна ставлення суспільства до людей з інвалідністю.

У сфері фізичної реабілітації, як і раніше, існує недооцінка тієї обставини, що фізична культура та спорт набагато важливіші для людини з обмеженими можливостями. Активні фізкультурно-спортивні заняття, участь у змаганнях є формою необхідного спілкування, відновлюють психічну рівновагу, знімають відчуття ізольованості, повертають почуття впевненості та поваги, додають можливість повернутися до активного життя.

Література

- 1.Бріскін Ю. А. Спорт інвалідів у міжнародному олімпійському русі. Львів: Край, 2006. 346 с.
- 2.Національний комітет спорту інвалідів України. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Національний_комітет_спорту_інвалідів_України
- 3.Терентьєва Н. О. Генеза паралімпійського руху в контексті основних положень людського розвитку. Педагогічний альманах. 2019. Випуск 44. С. 220-227.
- 4.Як народилась Паралімпіада URL: <https://bartka.com.ua/list/interesting/yak-narodilasparalimpiada>
- 5.Burka O., Mazin V. Results of future physical therapists' training for application of fitness and health-improving technologies. International Journal of Humanities Social Sciences and Education (IJHSSE). 2018. Issue 5. Pp. 1-6.
- 6.Головна гордість року – українські паралімпійці!
URL: <https://paralympic.org.ua/ua/news/golovna-gordist-roku-ukrayinski-paralimpijci>